

5. SINIF TÜRKÇE

ÇALIŞMA SAYFALARI

8. TEMA

YAZARLAR

Sabri CEYLAN

Kadir DURU

Gülten ERKEK

Murat PASTUTMAZ

EDİTÖR

Sabri CEYLAN

GÖRSEL TASARIM

Hayrullah ORHAN

Halil ŞİMŞEK

1. Etkinlik

Aşağıda, Osman ve Gül arasında geçen konuşma yer almaktadır. Konuşmada boş bırakılan ilk bölümde amaç-sonuç, ikinci bölümde neden-sonuç cümlesinin yer aldığı bilindiğine göre bu boş alanlara sırasıyla gelmesi gereken ifadeler hangi seçenekte doğru şekilde verilmiştir?

	Yaz tatilinde neler yapacaksın?		
	Aaa, ne kadar güzel! Senin adına çok sevindim.	Teşekkür ederim.	
	Ben yaz kurslarına katılacağımı düşünmüştüm.		

- A)** - İzci kampına katılabilmek için İzmir civarında bir yere tatile gideceğim.
- Bütün yıl çok yorulduğum için dinlenmek istedim.
- B)** - Antalya'yı çok sıcak bulduğum için İzmir civarında bir yere tatile gideceğim.
- Yeni döneme daha zinde başlayabilmek için dinlenmek istedim.
- C)** - İzci kampına katılabilmek için İzmir civarında bir yere tatile gideceğim.
- Yeni döneme daha zinde başlayabilmek için dinlenmek istedim.
- D)** - Antalya'yı çok sıcak bulduğum için İzmir civarında bir yere tatile gideceğim.
- Bütün yıl çok yorulduğum için dinlenmek istedim.

2. Etkinlik

Aşağıdaki metinleri uygun deyimlerle eşleştiriniz.

1. gözleri parlamak

2. eli ayağına dolaşmak

3. tası tarağı toplamak

4. havanda su dövmek

5. akıl yürütmek

...

Büyük şehrin gürültüsünden, kalabalığından ve kirliliğinden bunalmıştı. Az kalmıştı emekliliğine. Şu iki yıl geçsin, diye bekliyordu. Ağzında hep aynı söz: (...) “Şöyle deniz kıyısında küçük, ferah bir yer... İki göz oda yeter. Küçük bir bahçe... Oh miss! O bahçeye salatalık, domates, biber ekeceğim. Kendim yetiştireceğim her şeyi.” (...)

...

Üniversite hastanesinin laboratuvarında toplanan doktorlar, hastanın dosyasını inceliyorlardı. Son tahlillerden değişik sonuçlar çıkmıştı. (...) Uzman Doktor Can Bey, “Kullandığımız ilaçların dozunu azaltalım.” dedi. Diğer doktorlar da bu fikri benimsediler. Bir sonraki tahlilin iki hafta sonra yapılmasına karar verildi.

...

Ali Rıza Bey hep aynı şeyleri söylemekten sıkılmış, doğru yolu göstermek adına devamlı öğüt vermekten de çok yorulmuştu. Çünkü oğlu ne onu anlamak istiyordu ne de kendini anlatma gayreti içindeydi. Yıllarca oğluna davranışlarını düzeltmesi ve kendine bir çekidüzen vermesi için yalvarıp durmuştu. (...)

...

(...) Sonunda Simge'nin günlerdir beklediği an gelmişti. Arkadaşlarını dinliyor, sıranın kendisine gelmesini bekliyordu. Sekizinci sırada Simge vardı. Öğretmeni Simge'yi yanına çağırdı, yedinci sıradaki öğrencinin rahatsızlandığını ve sıranın kendisinde olduğunu söyledi. (...) Apar topar sahneye çıktı. Seyircilerin karşısında heyecanı daha da arttı. (...)

...

(...) Öğlene doğru köy meydanında dolmuştan indik. Ben dedemlerin evine doğru hızlı hızlı yürümeye başladım. Dedemlerin bahçesinden içeriye girdiğimde babaannem kapının önünü süpürüyordu. Dedem ise evin yanındaki küçük bahçeye ektiği bostanı suluyordu. (...) Hortumu elinden bıraktı: “Vay, aslan torunum! Hoş geldin!”

3. Etkinlik

Geçiş ve bağlantı ifadeleri, düşüncenin yönünü değiştiren ifadeler olarak da adlandırılırlar. Bu ifadeler, dile getirdiğimiz duygu ve düşünceler arasında olumlu veya olumsuz yönde bağlantılar kurar, düşüncüyü aynı veya farklı yönde devam ettirmemizi sağlar.

Okuduğunuz bilgilerden hareketle aşağıda verilen kelimelerden geçiş ve bağlantı ifadesi olanların altını çiziniz.

ama

fakat

önce

iyice

lakin

ancak

ile

kadar

Altını çizdiğiniz geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanarak aşağıya cümleler yazınız.

4. Etkinlik

A) Ağzından
çıkanı kulağı
duymuyordu.

B) Babam, "Sabrın
sonu selamettir."
diyor.

C) Suskun yüreğinde
fırtınalar kopmuştu.

D) Gönlüm
bir sevdanın
peşine düştü.

E) Tavuğumuz
uzun zamandır
yumurtlamıyor.

F) Atatürk'tür
bu yurdu Türk
gençliğine emanet
eden.

G) Elleri yorgunluktan
titriyordu.

H) Ömrüm bu
çiftlikte geçti.

Büşra, yukarıdaki cümlelerde ses olayı görülen kelimeleri incelemiştir. Cümleleri harflerle, kelimeleri ise cümledeki sırasına göre, sayılarla ifade etmiştir. Örneğin A3: A cümlesindeki üçüncü kelime olan "kulağı" kelimesidir. Aynı türdeki ses olaylarını ise eşitlik işaretiyle ifade etmiştir. Örneğin A3 = E1: "kulağı" kelimesi ile E cümlesinin birinci kelimesi olan "tavuğumuz" kelimelerinde aynı ses olayı (ünsüz yumuşaması) görüldüğünü ifade eder.

Buna göre aşağıdaki tespitlerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

(...) A1 = H1

(...) A4 = C2

(...) B2 = G2

(...) C1 = H3

(...) F3 = F5

(...) B4 = D5

(...) B5 = D1

(...) H4 = D5

5. Etkinlik

Aşağıdaki fotoğraf bir fotoğraf sanatçısı tarafından çekilmiştir. Bu sanatçıyla röportaj yapan bir gazeteci, sanatçıya bu fotoğrafa yönelik bazı sorular yöneltmiş; sanatçı da bu soruları cevaplamıştır. Sanatçının çektiği fotoğraftan ve cevaplarından hareketle gazetecinin yönelttiği soruları tahmin ederek ilgili yerlere yazınız.

Gazeteci:

Sanatçı: Hepsi değil. İçinde insan olmayan fotoğraflarım da var. Hatta iki yıl önce tamamen doğa fotoğraflarından oluşan bir sergi de açtım. Ama sanırım çoğunlukla insan temalı fotoğraflarım bilindiği için böyle bir durum var. Bir de insan fotoğrafları konusunda daha başarılı olduğumu düşünüyorum. Başarılı olduğunuz konuda daha çok tanınmanız da son derece normal olmalı.

Gazeteci:

Sanatçı: Yanlış hatırlamıyorsam bir marketin önünde çekmiştim. Çok eski bir tarih değildir, birkaç ay önceydi.

Gazeteci:

Sanatçı: Evet, alıyorum. Fotoğraflarını çektiğim insanlardan izin almayı bir sorumluluk olarak düşünürüm.

Gazeteci:

Sanatçı: Hiçbirini tanımıyorum. Caddede karşılaştık, bir manavın önünde. Fotoğraflarını çekmek istediğimi söyleyip izin istedim, onlar da izin verdiler.

Gazeteci:

Sanatçı: Yine aynı çizgide devam ederim, diyebilirim. Sadece insan temalı değil, doğa temalı fotoğraflarımla da tanınmak isterim. Ben bir fotoğraf sanatçısıyım. “Güzel” olan her şeyin fotoğrafını çekmek isterim.

6. Etkinlik

Mahallenin en uğrak köşesinde bulunan küçük dükkânında çırağıyla birlikte çalışan yaşlı fırıncı yanık sesiyle yoldan geçenlerin dahi dikkatini çekiyor, söylediğı iten türkülerle etrafındakileri derinden etkiliyordu. Yaşlı adamın kürekle fırından çıkardığı mis gibi ekmekleri satın almaya gelen mahalleli, bir yandan memleket türkülerini dinliyor bir yandan da sakince sırada bekliyordu. Yoldan geçen Müzik Öğretmeni Zeynep ise zihninde uçuşan notalarla bu sesin tınısından ve ritminden çok etkilenmiş, türkülerıyla mahalleye yeni bir soluk katan yaşlı fırıncının yanına varmıştı. Böyle bir sesi daha önce hiç duymayan Zeynep Öğretmen, müşterileri rahatsız etmeden usulca sıraya girerek beklemeye başladı.

Metinde altı çizili kelimelerin anlam özelliğini örneklerdeki gibi yazınız.

fırıncı:*gerçek anlam*.....

soluk:*mecaz anlam*.....

nota:*terim anlam*.....

yanık:

yol:

iten:

ritim:

GAZETE

13 Kasım 2019 Çarşamba

KİLOLARCA ATIK EKONOMİYE KAZANDIRILDI

Büyükşehir Belediyesi, geri dönüşümde öncü bir proje başlattı. Büyükşehir Belediyesinin sınırları içerisinde getirilen her 5 kg ambalaj atığı karşılığında 1 ekmek alınıyor.

Çevreci ev kadınları bir araya geldi, kilolar-

ca geri dönüşüm atığını yeniden ekonomiye kazandırdı. Hedef, dört yıl içerisinde geri dönüşüm oranını %80'e ulaştırmak. Projenin adı: "Ekmeğini Çöpten Çıkar."

"Atma, ayır!" sloganıyla vatandaş, kullandığı ürünlerin ambalaj ve kutularını biriktiriyor. Kurulan dönüşüm istasyonlarına bu atıkları getirenlerin kartlarına

puan yüklemesi yapılıyor.

İstasyonlarda 2 haftada 1 ton dönüştürülebilir atık toplandı ve karşılığında her 5 kilo için 1 ekmek verildi. Atıklar, tesislerde ayrıştırılacak. Daha sonra lisanslı geri dönüşüm firmalarına gönderilerek dönüştürülecek.

A) Okuduğunuz haber metninden hareketle aşağıdaki proje formunu doldurunuz.

Projenin Adı:	Ekmeğini Çöpten Çıkar
Projenin Amacı:	
Projenin Başlama Tarihi:	
Projenin Sloganı:	
Projenin Yöneticisi (Kurum):	
Projenin Katılımcıları:	

B) Geri dönüşümle ilgili bir proje başlatacak olsaydınız nasıl bir proje olmasını isterdiniz? Düşüncelerinizden hareketle aşağıdaki proje formunu doldurunuz.

Projenin Adı:	
Projenin Amacı:	
Projenin Başlama Tarihi:	
Projenin Sloganı:	
Projenin Yöneticisi (Kurum):	
Projenin Katılımcıları:	

C) Tasarladığınız projeye ilgili bir haber metni yazınız. Haber metninize çarpıcı bir manşet yazmayı unutmayınız.

GAZETE		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

8. Etkinlik

Bir fotoğraf sanatçısı olarak benim odaklandığım yer her zaman ayrıntılardır. Yaşamda ayrıntıların çok önemli olduğunu düşündüğüm için her gözün görebileceğine değil, ilk bakışta fark edilmesi zor ayrıntılara tutuyorum makinemin objektifini. Uzaktan değil, yakından bakmayı seviyorum. Yaşamımıza güzellik katan ayrıntıların bu biçimde ortaya çıkabileceğine inanıyorum. Doğaya karşı da özel bir bakışım var benim. İnsanın doğadan koparılamaz bir canlı olduğunu bildiğim için fotoğraflarımda yakaladığım ayrıntılarda insanın doğayla olan güçlü bağını da vurgulamaya çalışıyorum. Bu bağ öyle güçlü ki doğadaki ayrıntıları görmeye ihtiyacımız var. Bunu başarabilirsek doğanın bizim için ne kadar kıymetli hazineler verdiğini de görebiliriz.

Aşağıdakilerden hangisi bu sözleri söyleyen sanatçının fotoğraflarından biridir? Fotoğrafın numarasına çarpı işareti koyunuz.

1

2

3

4

9. Etkinlik

Bu şiirde geçen altı çizili sözcüklerden hareketle aşağıdaki bulmacayı tamamlayınız.

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sadık yârim kara topraktır
Beyhude dolandım, boşa yoruldum
Benim sadık yârim kara topraktır

Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum
Her türlü isteğim topraktan aldım
Benim sadık yârim kara topraktır

(...)

Âşık Veysel Şatıroğlu

1. dörtlükte geçen altı çizili sözcüklerden birinin zıt anlamlısı

2. dörtlükte geçen altı çizili sözcüklerden birinin eş anlamlısı

2. dörtlükte "arzu" anlamında kullanılan altı çizili sözcük

1. dörtlükte geçen altı çizili sözcüklerden birinin eş anlamlısı

1. dörtlükte "boşuna" anlamında kullanılan altı çizili sözcük

2. dörtlükte "sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağlılığı" anlamında kullanılan altı çizili sözcük

2. dörtlükte geçen altı çizili sözcüklerden birinin eş anlamlısı

Sıra No	Sayfa No	Kaynakça
1	2	Doğan, Y. (2016). Deyim Yerindeyse. Ankara: Pegem Akademi.
2	5	Metin komisyon tarafından yazılmıştır.
3	6	Metin komisyon tarafından yazılmıştır.
4	9	Metin komisyon tarafından yazılmıştır.

Sıra No	Sayfa No	İnternet Kaynakçası	Erişim Tarihi
1	7	https://www.trthaber.com/haber/yasam/beykozda-kilolarca-atik-ekonomiye-kazandirildi-440936.html	13.11.2019
2	10	“Âşık Veysel Şatıroğlu” https://www.trtarsiv.com/ozel-video/asik-veyselden-secmeler/asik-veysel-kara-toprak-118879	09.02.2020

Sıra No	Sayfa No	Görsel Kaynakça	ID	Erişim Tarihi
1	1	https://www.freepik.com/free-vector/lovely-children-s-day-composition-with-flat-design_3235729.htm	3235729	06.08.2020
2	2	https://www.freepik.com/free-vector/flat-vintage-golden-frame-collection_4865127.htm	4865127	06.08.2020
3	4	https://www.freepik.com/free-photo/textured-blackboard-with-chalks-eraser_3540043.htm	3540043	06.08.2020
4	4	Çizim/fotoğraf komisyona aittir.		
5	5	https://tr.123rf.com/stok-foto%C4%9Fraf/15973882.html	15973882	04.08.2020
6	Kapak, 6	https://www.freepik.com/free-photo/healthy-loaves-golden-bread_1777754.htm	1777754	06.08.2020
7	Kapak, 9	https://tr.123rf.com/stok-foto%C4%9Fraf/35136789.html	35136789	04.08.2020
8	Kapak, 9	https://tr.123rf.com/stok-foto%C4%9Fraf/79736845.html	79736845	04.08.2020
9	Kapak, 9	https://tr.123rf.com/stok-foto%C4%9Fraf/30462427.html	30462427	04.08.2020
10	Kapak, 9	https://tr.123rf.com/stok-foto%C4%9Fraf/20436168.html	20436168	04.08.2020